Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - 1 Gruppo

Katoliški GLAS

UREDNISTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNISTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 800
Letna naročnina . . . . . L 1.500
Letna inozemstvo . . . . . L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XI. - Štev. 34 | Gorica - četrtek 20. avgusta 1959 - Trst | Posamezna številka L 30

Ali bo Zapad našel edinost?

Prihodnji obisk Hruščeva in Eisenhowerja je ob napovedi razveselil vse ljudi na tej in na oni strani železne pregraje. Med svetovnim časopisjem tiste dni ni bilo glasu, ki bi oporekal napovedanemu srečanju. Danes po dveh tednih je pa že veliko takih, ki izražajo svojo zaskrbljenost in pomisleke. To oboje izvira: 1. iz izkušenj v preteklosti; 2. iz raznolikosti svobodnega sveta.

IZKUSNJE IZ PRETEKLOSTI

Zapadni svet ima dve bridki izkušnji za sabo v zadnjih 20 letih, kako so se vršili razgovori z diktatorji v njegovo škodo. Prva taka izkušnja je iz zadnjih let pred drugo svetovno vojno, ko je začel svetu groziti z orožjem Hitler. Tedaj so zapadne države vse storile, da bi se z njim mirno pobotale. »Dobri Chamberlain« s svojim dežnikom je postal simbol takih razgovorov, iz katerih je izšel svobodni svet samo vedno bolj ošibel, diktator pa vedno bolj pogumen. Višek tega popuščanja pomeni monakovski pakt, ko je Evropa rešila mir za nekaj mesecev na račun najbolj sramotnega popuščanja diktatorju. — Potem pa je prišlo, kar je prišlo. Pokazalo se je, da »dobri Chamberlain« ni bil dober, temveč slabič.

Druga bridka izkušnja so razgovori s sovjetskim diktatorjem Stalinom med drugo svetovno vojno. V teh razgovorih je odigral vlogo dobrega naivneža Amerikanec Roosvelt. Pustil se je prelisičiti in prestrašiti, da je izročil Evropo »dobrim« namenom strica Stalina. Jalta nam najbolj zgovorno priča o tem, saj če je danes v Evropi tako, kot je, gre glavna krivda podpisnikom jaltskega sporazuma, kjer so dali Sovjetom proste roke v Evropi, da jo sovjetizirajo.

Ti dve bridki izkušnji iz bližnje preteklosti zbujata strah v srcih demokratičnih Evropejcev, da bi se slične napake ne ponovile. Boje se, da ne bi Zapad v osebi Eisenhowerja zopet pokazal svoje slabosti in strahu in pristal na nova popuščanja diktatorju Hruščevu. Od tod svarila na Eisenhowerja od strani nekaterih zapadnih voditeljev in časopisov.

RAZLIČNE KORISTI ZAPADNIH NARODOV

Drugi razlog za zaskrbljenost in pomisleke ob Hruščev-Eisenhowerjevem obisku je pa raznolikost zapadnega sveta. Ta je sestavljen ne samo iz različnih držav in narodov, ki imajo vsak svoje interese, temveč še bolj iz dveh mednarodnih organizacij, ki imata vsaka svoje široke koristi, da jih branita. To je organizacija Evropskega skupnega tržišča, (glavno besedo imata Nemčija in Francija), ter Področje svobodne izmenjave, (kjer ima glavno besedo Velika Britanija). Ti dve skupini držav, ki tvorita jedro Atlantske obrambne skupnosti, sta si v navzkrižju v več zadevah. Predvsem se Francija in Nemčija bojita, da bosta v prihodnjih razgovorih porinjeni vstran. Poleg tega ima Francija še sitni problem Alžirije, ki jo loči od Amerike in Velike Britanije. Ti dve želita, naj se Francija na kak način pogodi z upornimi Alžirci, sicer je ne bosta podprli na prihodnjem zasedanju ZN. — Vse države pa očitajo Angliji, da sabotira združenje Evrope, ker se boji za svoj gospodarski vpliv. Zato tudi, da se kaže tako popustljivo do Sovjetov.

EISENHOWER RAZUME POLOŽAJ

To so resni pomisleki in ugovori, ki pričajo, da med evropskimi politiki ni enotnosti in tudi da ni enotnega gledanja na odnose s Sovjetsko zvezo. Da bi odstranili te in podobne skrbi, se je Eisenhower odločil, da obišče Evropo in sicer vse glavne prestolnice: Bonn, Pariz in London. Poleg tega bo v Parizu imel direktne razgovore tudi z rimskimi voditelji in še z drugimi odgovornimi ljudmi Evrope in Atlantske zveze. Vse bo storil, da razprši sum, češ da misli Amerika koga žrtvovati v razgovorih s Hruščevom, in zato, da spravi prepire, ki so se začeli kazati v zapadnem svetu.

S tem je Eisenhower pokazal precejšnjo jasnovidnost in taktnost. Upanje je, da bodo tudi drugi razumeli, da za Evropo ni druge poti kot enotnost, če hoče preživeti, in da bodo zato poslušali modre nasvete Eisenhowerja ter pozabiti na lastne osebne koristi, da branijo skupno last demokratične svobode in krščanske kulture. Ugledni »Corriere della Sera« zaključuje svoj uvodnik na Veliki Šmaren: »V sedanjem položaju ne gre več za boj med raznimi kontinenti; gre za plemenski in verski boj. Spominja nas na konflikt med krščanstvom in islamom.«

Na žalost pa takrat Evropa največkrat ni razumela, da je v slogi njena rešitev. Zato je mogel islam dolgo in tako hudo ogrožati Evropo in njeno svobodo. Ali bo sedanja Evropa bolj razumevajoča? Upajmo, da bo in da bo ohranila enotnost svojih sil.

Konferenca ameriških držav v Santiagu

Enaindvajset zunanjih ministrov vseh ameriških držav je v torek zaključilo svoje zborovanje v glavnem čilskem mestu Santiagu; čeprav so bila na dnevnem redu zelo važna vprašanja, bi ta vseameriška konferenca, ki je temeljne važnosti za odnose med ameriškimi republikami, šla skoro neopazno mimo. Ostali svetovni dogodki zadnjih tednov so jo skoro popolnoma zasenčili. Odkar je namreč treščila v svet novica o idili med Rusijo in Ameriko, so vsi ostali problemi stopili v ozadje; vsi pišejo in govorijo samo o tem, kako bo Nikita Hruščev slavnostno korakal po Peti Aveniji ter Eisenhower po Rdečem trgu v Moskvi. Vse ostalo, kakor da sedaj ni važno.

In vendar ravno problemi, ki so jih pretekle dni obravnavali na konferenci v Santiagu so v bistvu isti ali tesno povezani z onimi, o katerih se bosta na štiri oči razgovarjala Ike in Hruščev v prihodnjih mesecih. Danes je pač tako, da so problemi enega kontinenta problemi vsega sveta. Vsi smo v enem čolnu, zato ne moremo ostati indiferentni pred tem, kar se na drugem koncu tega »čolna« godi. — Poglejmo zato za kaj pravzaprav gre na konferenci ameriških republik v Santiagu.

POSLEDNJE DIKTATURE

Znano je, da so države Južne in Srednje ali kakor tudi rečemo Latinske Amerike politično zelo nestabilne in zato izpostavljene najrazličnejšim nevarnostim ter političnim režimom. Odtod neprestani spori med njimi ter neprestano menjavanje vlad. To so bila ugodna tla za uveljavljanje diktatorskih režimov. Zadnje čase pa je začel pihati za podobne diktatorje in demagoge, neprijeten veter. Pred par leti se je otresla diktature Argentina ter izgnala Perona. Sledila ji je kmalu Venezuela ter pred nedavnim še Kuba. Vodstvo nove kubanske vlade je prevzel Fidel Castro, bivši diktator Batista pa se je zatekel v sosednjo državico San Domingo, kjer vlada diktator Trujillo. H Trujillu se je zatekel tudi Peron. — Tako so v Latinski Ameriki ostale samo še tri diktature: Paraguay, Nikaragua ter San Domingo. Zlasti za slednji dve so sedaj nastopili težki časi. Svobodoljubi s Kube in iz Venezuele hočejo sedaj strmoglaviti še ti dve preostali diktaturi, ki sta jim enake nevarnosti kot oni njima. Ti menijo, da je prišel čas, da se tudi v Srednji Ameriki uveljavijo demokratične vladavine.

Oba diktatorja, Somoza in Trujillo, sta zaslutila, da je sedaj vrsta na njiju in kot vsi diktatorji tega sveta hočeta po vsej sili svoj stolček ohraniti. V ta namen sta v San Domingu ustanovila »tujo legijo« sestavljeno iz svojih pristašev. Ogrožen v svojem gospodstvu, se je diktator Trujillo pritožil na Zvezo ameriških držav, organizacijo, ki je pristojna na vsak način reševati spore med ameriškimi državami. Tako je pretekli teden prišlo do predhodnega sklicanja konference ameriških držav, da bi na kak način uredili ta težak spor med demokracijo in diktaturo v Srednji Ameriki.

Ali ni spor, ki loči danes Zahod od Vzhoda v bistvu spor med življenjem v suženjstvu in tiraniji. Problem, ki ni od danes, ampak star kot človeška družba. Z njim so imeli opravka stari Grki in Rimljani in ga ima današnje človeštvo v še večjem, svetovnem merilu.

ZDA IN JUŽNA AMERIKA

Da je šlo v Santiagu za važna in temeljna vprašanja in ne samo za usodo Trujilla ali Fidel Castra potrjuje dejstvo, da so ZDA tja osebno poslale svojega zunanjega ministra Herterja in ne kakega navadnega odposlanca in še to v dragocenem času priprav za obisk gosta iz Kremlja ter Eisenhowerjevega odhoda v Evropo. V zvezi s tem opazovalci pripominjajo, da je imel na konferenci najbolj težavno in odgovorno nalogo prav Herter, ker je na eni strani moral podpreti demokratične režime (v nasprotnem slučaju bi se izneveril temeljnim načelom ameriške demokracije ter si zapravil simpatije še mladih demokratičnih vladavin v Latinski Ameriki), na drugi strani pa je moral zagovarjati načelo nevtralizma in tisti, ki bi od tega največ pridobil, bi bil mednarodni komunizem, ki stalno preži na podobne prilike, da jih potem zlobno izkorišča. — In pri tem moramo pomniti, da bi tega komunizem ne izkoristil samo v Južni Ameriki, ampak po vsem svetu ter še posebno pri mladih afriških narodih.

Iz tega je razvidno, da je na konferenci ameriških držav v Santiagu šlo za vse bolj važna vprašanja kot za to, kdo bo jutri vladal v San Domingu ali Nikaragui, na Kubi ali v Venezueli. Vprašanja torej, vse bolj širokega okvira, kot se na prvi pogled zdi, in ki zadevajo naravnost temeljne probleme našega časa: demokracija, človeške pravice in svoboščine, spoštovanje zakonitosti ter medsebojno sožitje.

Milazzova deželna vlada

Z odločilno pomočjo levičarskih strank je Milazzu že drugič uspelo sestaviti sicilsko deželno vlado.

Sestava vlade je precej pisana ali bolje rečeno naravnost »harlekinska«. V njej prihaja do izraza razkolniški značaj Milazzove politike. Osebnosti v vladi so sami »bivši«: bivši krščanski demokrati, bivši »misovci«, bivši monarhisti in bivši liberalci. To je proizvod čudnega in paradoksnega političnega položaja na Siciliji.

Milazzov načrt je uspel iz dveh razlogov: 1. zaradi šibke povezave med Krščansko demokracijo in desničarskimi strankami; in 2. zaradi spretnosti komunistov in socialistov, ki niso šli v vlado.

Prav ta dva razloga pa tudi zrcalita dvoje edinih spoznanj, do katerih je mogoče priti v zmedeni sicilski zadevi: v prvi vrsti namreč spoznanje, da je bila Krščanska demokracija premagana, pa tudi spoznanje, da je bila to zmaga komunistov. Za te je bilo glavno, da omogočijo sestavo kakršnekoli vlade, samo da ne bo v njej zastopana Krščanska demokracija. In to jim je tudi uspelo. Če bi bili naravnost udeleženi v vladi, bi morda povzročili jasnejši in odločnejši odpor ter bi tako oslabili Milazza. S tem pa, da niso v vladi, so ga okrepili in utrdili razkol med njim in krščansko-demokratsko stranko. Toda čeprav uradno niso zastopani v vladi, so praktično udeleženi pri njej in so vsak hip v stanju izsiljevati Milazza.

V tem je bistvo Milazzove vlade, katere sestava ne kaže ne kake politične barve in ne kake politične linije. Značaj nove sicilske vlade se razodeva ne toliko v ljudeh, ki jo sestavljajo, kot pa v stališču tistih, ki jih ni v njej: v zavezništvu komunistov in v opoziciji demokristjanov. In v tem se skriva zahrbtni namen komunistov za vso Italijo: spraviti KD z oblasti kakorkoli in s komerkoli.

Kljub vsej pisanosti svoje vlade je Milazzo uspel pri svojem prvem koraku v deželni zbornici in dobil odobritev začasnega proračuna. Zanj je glasovalo 45 poslancev, proti pa 32, ostali so se vzdržali. Kako je do tega uspeha prišlo? Milazzo se je predstavil zbornici z izrazito avtonomističnim programom. Dejal je: »Izvajanje sicilske deželne ustave v celoti; obramba koristi Sicilije vedno in povsod; uporaba vseh možnih sredstev za gospodarski in socialni napredek sicilskega ljudstva: to bo naša politika. Kdor je ne sprejme, obrne hrbet Siciliji.« Taka goreča obramba avtonomije in koristi Sicilije je pridobila Milazzu glasove nekaterih opozicionalnih poslancev, ki so se v torek pri glasovanju vzdržali. Tako je Milazzo dobil odobrenje začasnega proračuna in bo vsaj nekaj časa nemoteno vladal.

Nekateri časopisi so ob Milazzovem nastopu v palermskem parlamentu govorili o »izravnovešenem avtonomizmu«. Vendar se zdi, da je ravno ta program rešil Milazza. Kri pač ni voda in pristni Sicilijanci drže za Sicilijo in s tem za Milazza. KD bo morala taka dejstva prej ali slej uvideti in tudi dejanski podpreti težnje ljudstva po avtonomiji. Le tako si bo zopet pridobila množice, ki ne marajo za rimski centralizem.

Atomska bomba na Saharo?

AI - 17 postaj za ugotavljanje radioaktivnosti v Italiji zaradi jedrskih eksplozij še ni dobilo ukaza, naj bodo v alarmnem ali predalarmnem stanju zaradi napovedane francoske atomske bombe v Sahari. To morda pomeni, da razstrelitev še ni pričakovati v najbližnji bodočnosti. Vendar ni izključeno, da bo v skladu z odločitvami francoskih oblasti dan ukaz za alarmno stanje postaj nenadno in že kmalu.

Iz krogov Severnoatlantske zveze se je zvedelo, da so zagotovili Francozi tudi malteški vladi, da prebivalstvu na Malti enako kot prebivalstvu sosednjih afriških področij ne grozi nikaka nevarnost zaradi radioaktivnega dežja, ki bo sledil razstrelitvi atomske bombe, katero so izdelali znanstveniki v atomskih laboratorjih v Marcoulleu.

Niti italijanski znanstveni krogi niti tehnični uradi diplomatskih zastopstev treh atomskih sil v Rimu ne zanikata možnosti, da ima Francija dovolj plutonija za več atomskih bomb. Pač pa v istih krogih ne prikrivajo dvomov, če je francoska kovinska industrija sposobna izdelati material za oblogo atomske bombe v tako čisti obliki, da lahko do skrajnosti omeji razpršitev radioaktivnih delcev.

Zaradi tega razstrelitev francoske atomske bombe v Sahari zaskrbljuje skoro vse italijanske atomske znanstvenike in radiobiologe. Zlasti ti zadnji so mnenja, da bi lahko ves italijanski polotok, zlasti pa še Sicilijo zajeli radioaktivni odpadki ob eksploziji atomske bombe v Sahari.

Že dozdaj in tudi pred kratkim se je večkrat zgodilo, da je veter zanesel zlasti v srednjo in južno Italijo rumenkasti saharski prah in prekril s tenko plastjo tega prahu razne kraje. Če pa bi napravili saharski pesek radioaktiven, bi bila Italija nedvomno v nevarnosti, da postane okužena. Kot se je zvedelo, je sam predsednik francoske republike, gen. De Gaulle, izrazil med svojim nedavnim obiskom v Italiji zaskrbljenost v tem smislu, ki je torej ne občutijo samo italijanske oblasti.

Položaj v Avstriji se izboljšuje

Pretekli teden so nad Avstrijo divjali silni viharji in nalivi. Povzročili so smrt sedmih oseb, pretrgali na mnogih krajih cestne zveze, preplavili velika področja in porušili več mostov, med njimi 280 m dolgi most čez reko Salzach. Porušeni most je zajezil vodo, ki je preplavila obsežna področja in povzročila ogromno škodo. Avstrijci ne pomnijo takih poplav in tolikega opustošenja. V zadnjih dneh je posijalo sonce in vode so začele upadati, vendar bo minilo še mnogo časa, predno bo zopet vzpostavljen redni promet preko preplavljenih krajev, zlasti na Salzburškem. Škodo računajo 30 milijard lir.

Francoske krvave počitnice

Glede cestnih nesreč je v Franciji dokaj hujše kakor v Italiji. Pretekli mesec julij so poročali časopisi, da je bilo na francoskih cestah 246 smrtnih nesreč, ranjenih je pa bilo 5.334 oseb. Torej je bilo mrtvih in ranjenih kakor v kaki veliki bitki.

NAŠ TEDEN V CERKVI

23. 8. nedelja, 14. pobink.: sv. Filip Benicij, spozn.
24. 8. ponedeljek: sv. Jernej, apostol
25. 8.: torek: sv. Ludovik, kralj, spozn.
26. 8. sreda: sv. Cefirin, p., m.
27. 8. sv. Jožef Kalasankcij, spozn.
28. 8. petek: sv. Avguštin, cerkv. učenik
29. 8. sobota: Obglavljenje sv. Janeza Krstnika

*

SV. CEFIRIN je postal papež že precej v letih, vendar je vladal Cerkev skoraj 20 let (198-217).

Za njegovega vladanja je pod cesarjem Septimom Severom izbruhnilo tako hudo preganjanje kristjanov, da se je mislilo, da se bliža konec sveta. Cefirin je bil v skrivališču, vendar je bil v zvezi s cerkvenimi občinami po svetu. Prišel je k njemu učeni Origen iz Egipta.

Dal je važne liturgične predpise. Bil je velik častilec sv. R. T.

Vkazal je, da smejo biti posvečeni za duhovnike le krepostni in učeni mladeniči.

To je stalna skrb Cerkve, posebno še dandanes.

Pred par leti me je ustavil na cesti neki uradnik in mi rekel: »Komunisti vas duhovnikov nikoli ne bodo premagali, ste preveč učeni.« — Treba je tudi milosti božje. —

14. nedelja po Binkoštih

Današnja sv. maša nas svari pred grešno telesnostjo in nas vzpodbuja k duhovnemu življenju. Telo in duh sta si zaradi izvirnega greha nasprotna. Telo ima svoja mesena poželenja, rado se vdaja pohotnosti in grehu, išče udobnosti in zemeljske užitke, medtem ko duša išče Boga in pravo srečo. Vsak katoličan je dolžan na krščanski način zatirati svoje telo in ga podvreči duhu. Razlog je razumljiv in očiten: uporno telo vodi v greh in pogubo. Naravno je torej in potrebno, da v človeku vlada duh. Voditi, odločati in ukazovati mora duh. Telo mora biti duhu podrejeno in ga lepo ubogati. A tudi duh ni neodvisen, ampak ima svojega gospodarja. Gospodar našega duha je Bog, kateremu se je treba popolnoma in z ljubeznijo podvreči. Blagor človeku, ki priznava Boga in živi po Njegovi volji! Tak bo dočakal veliko srečo. Vsi uporniki se bodo nasprotno znašli v prežalostnem objemu hudega duha.

Vstopni spev kliče na pomoč Boga, ki je naš varuh in naša sreča. Po Njem mora neprestano hrepeneti naša duša, zakaj boljši je en sam dan v božjih dvorih kakor tisoči drugje. Božji šotori so tako lepi in prijetni, da nimajo primere. Želimo si priti v nebeške šotore! Izprosimo si v življenju nebesa!

Prošnja prosi Stvarnika, naj varuje sv. Cerkev in naj pomaga umrljivemu človeku pred padci ter škodljivimi rečmi in naj ga vodi k zveličavnim stvarem. Božja milost, Njegovo varstvo in pomoč so nam ljudem neobhodno potrebni. Prosimo radi in pogosto Boga za milost, varstvo in pomoč!

Berilo (iz lista sv. apostola Pavla Galačanom) je globok in pomenljiv življenjski nauk. Govori o človekovi dvojnosti, o nasprotju, ki je nastalo v naši naravi po izvirnem grehu, in o delih mesa ter sadovih duha. Pred izvirnim grehom je v človeku vladal duh in soglasje, naravna harmonija. Telo je bilo pod voljnim vodstvom duše in razuma. Po grehu pa je v človeški naravi nastal nered, tako, da se telo rado upira duhu in človeški duh Bogu.

Nujno je, da se vse v našo naravo vrne prvotno ravnovesje, lepi red notranjega in zunanjega življenja, lepi red in urejenost nepokvarjene narave: človeka naj vodi ne telo, ampak duh, in duha naj vodi Bog! K temu zveličavnemu razmerju in nujnemu redu ter soglasju nam pomaga milost in sveto krščansko življenje. Ne živimo torej po mesu in njegovih željah, ampak po duhu! Dela mesa so sledeča: nečistovanje, pohotnost, nesramnost, razuzdanost, malikovanje, čaranje, sovraštvo, zdražba, zavist, jeza, prepirljivost, razprtije, ločine, nevoščljivost, uboji, pijančevanje, požrešnost in vse, kar je temu podobnega. Vsi, ki tako počenjajo, bodo šli v pekel. Ne vršimo teh del, da se ne pogubimo! Vršimo rajši dela duha, ki so sledeča: ljubezen, veselje, mir, potrpežljivost, blagost, dobrotljivost, prizanesljivost, krotkost, zvestoba, skromnost, združnost, čistost. Ta dela vodijo v nebesa. — Zatirajmo meso, poželenja in strasti, in gojimo duha, da bomo Jezusovi prijatelji in vekomaj srečni!

Višarski problemi

V nekaterih časopisih se kar naprej bere, da bo kmalu konec miru in zbranosti na Sv. Višarjah, da bo zaradi električne energije in novih prevoznih sredstev višarska božja pot zelo zmaličena, da mnogi pravi romarji sploh ne bodo več z veseljem hodili na to Marijino goro, ki da so jo ljudje preveč modernizirali.

Na takšno in podobno pisanje in govorjenje pa neki sodelavec pri »Kat. glasu« odgovarja popolnoma nasprotno in bralci naj presodijo, če se moti ali ima prav:

Številni prijatelji našega lista ste videli planinske romarske cerkve v Marijinem Celju, v Oropi in v Einsiedeln-u. Te tri božje poti so do kraja modernizirane, tako da kaj več sploh ni mogoče napraviti. Do vseh treh svetišč peljejo velike asfaltirane ceste, v Marijino Celje in Einsiedeln celo železnica, v Oropo pa kar tramvaj. Povsod je v hotelih voda, krasno urejeni trgi okrog cerkva, snažne javne higienske naprave, cerkvene dvorane s stalnim marijanskim filmom, razne zanimivosti, kakor razstava mednarodnih jaslic v Oropi, Betlehem, Kalvarija v Einsiedelnu, krasne izletniške točke v bližini Orope, Marijinega Celja, kamor te potegne zopet električna žičnica; raznih zakladnic v cerkvah in drugih zanimivosti sploh ne omenjam. Ali so zato ta slavna mednarodna romarska svetišča nazadovala, ali je zato manj zakramentov, manj pobožnosti, manj romarjev? Ali bi mi sploh vedeli za te kraje, če ne bi bili tako modernizirani in tako lahko dostopni? Vprašajte gospode v Oropi in vam povedo, da se je ta božja pot poživila zlasti s tramvajem. Isto povedo drugod. Znani pater Beda — Tržačan po rodu — v Marijinem Celju kar naprej dopoveduje raznim romarskim skupinam, naj se le radi vračajo nazaj, saj da bodo ceste razširili, ovinke zravnali in hude klance sploh odpravili.

Ista lepa bodočnost čaka naše Svete Višarje. Z električno energijo so Višarje samo veliko pridobile in ničesar zgubile! Nova žičnica je za Višarje velika pridobitev ali vsaj gotovo ni noben nevaren problem. Prišlo bo veliko ljudi, ki sicer sploh nikdar ne bi zavili na Višarje. Avstrijski avtomibili in izletniški avtobusi ne bodo več kar naprej drveli skozi Kanalsko dolino; mnogi se bodo ustavili in tujci bodo radi obiskali naše Višarje. Seveda bodo med temi obiskovalci tudi pravi turisti, nekateri tudi nerodno oblečeni. Od uprave cerkve in od sodelovanja višarskih trgovcev in gostilničarjev pa je odvisno, kako bodo ti novi obiskovalci prihajali pred Marijin oltar. Lepa beseda na pragu cerkve, primerni lepaki po raznih zidovih, propagandni, večjezični letaki z lepimi slikami našega svetovišarskega svetišča (z opombo, s prošnjo za lepo vedenje v cerkvi), vse to more zadržati posvetnost daleč od cerkve. — Sicer pa sem mnenja, da se modernizacije Svetih Višarih bojijo samo tisti dopisniki, ki jih na Višarjah malokdaj vidite ali sploh nikoli!

Poglejmo rajši višarski problem s prave strani in recimo tako: nove stopnice od cerkve do župnišča, nove higienske naprave s tekočo vodo in stalno razsvetljavo, tri velike cerkvene hiše, danes skoro prazne, preurejene v lepe romarske domove, lepa razsvetljava v cerkvi in po vseh poteh do planine, do križa, stalna misijonska razstava (kako radi bi tu sodelovali naši številni slovenski misijonarji), dobro urejena cesta za lurško procesijo, javni studenec s pitno vodo, stalni slovenski in nemški spovednik in pridigar pri svetišču itd. itd. to so pravi višarski problemi in sicer zelo težki, zelo resni, zelo nujni! Če bo ostalo samo pri električni napeljavi, če cerkev za svojo veliko šestoletnico ne bo vsaj znotraj lepo urejena, tedaj bodo Višarje prav gotovo zelo nazadovale. Prvi slučajni izletniki ali romarji iz drugih dežel bodo ostali razočarani, ne bodo dobili dobrega vtisa, ta ali oni bo celo kaj napisal, kar ni v čast naši romarski cerkvi (to se je že zgodilo in sicer so o višarskih higienskih napravah pisali na Norveškem pred tremi leti!).

Vse žabničane, vse prijatelje in zveste romarje Svetih Višarij prosimo, naj gledajo na te probleme kakor so. Nujno potrebno je, da se za vsa ta dela zelo pomnožijo darovi. Brez nič ni nič, malo pa je malo! Pričakujemo, da bo vsaka župnija priredila za šestoletnico veliko skupno romanje. Ali ne bi koristilo, da bi že v teh počitnicah vsaj vsi dobromisleči in požrtvovalni verniki zbrali po vaseh svoj velik dar za Višarje, da se tako lahko dokončajo vsaj najbolj nujna dela? Samo kritizirati, samo čakati na druge, samo tarnati nad počasno smrtjo lepe božje poti, je nič, oziroma veliko premalo. Naj vsi časopisi sprožijo akcijo za moderno ureditev Višarij in se bo nekaj doseglo. Če se začne velika javna pobuda, tudi velikih privatnih žrtev ne bo manjkalo. Na Tržaškem, na Goriškem, v Benečiji je zelo veliko dobrih ljudi, ki našo božjo pot na Višarjah iz srca ljubijo. Vsi ti bodo radi in veliko pomagali. Velika obletnica višarskega svetišča mora najti nas slovenske romarje in prave Marijine častilce pripravljene! Bodimo hvaležni Bogu in ljudem, da so Svete Višarje že elektrificirane, mi pa se potrudimo, da bodo v 20(!) stoletju lepo ali vsaj dostojno urejene! To zahteva čast našega naroda, to naša višarska Kraljica zasluži.

Iz življenja Cerkve

Pravica človeka do dela

O pravici človeka do dela govori v posebnem pastirskem pismu škof iz Agena v Franciji. Delo za človeka ne pomeni samo sredstva za zaslužek vsakdanjega kruha, poudarja škof, marveč je sredstvo njegovega notranjega dviganja. Proti človekovi naravi je, če ta ne more delati. Odvzeti človeku delo pomeni okrniti njegovega duha in njegovo bistvo, kar more imeti hude posledice v socialnem življenju. Kristjanova dolžnost je širiti misel Cerkve o delu, pomagati bratom, da zmagajo samoljubje, ki se pri delu posebej kaže, ter pomagati dušam umakniti se tiraniji materializma in hrepenenja po denarju.

Zoper umetno preprečevanje rojstev

V posebnem pastirskem pismu je msgr. Jožef Kuo, nadškof na Formozi, opozoril svoje vernike, naj se ne dajo vplivati od propagande za nadzorovanje rojstev. Namen njegovega pastirskega pisma je, pokazati jasno nauk katoliške Cerkve glede tega problema, ki je posebej na Kitajskem velikega pomena. Pastirsko pismo je nekak odgovor listu »China News«, ki je začel propagando za uporabo sredstev proti spočetju, da bi preprečil nevarnosti, ki so v nekaterih načinih omejevanja otrok.

Poštne znamke za misijone

Središče za nabiranje poštnih znamk za misijone v Madridu je v poslovni dobi 1958-59 nabralo nad 15 milijonov znamk. Med drugimi iniciativami je bilo veliko tekmovanje med raznimi središči na ljudskih šolah v Španiji, kar je prineslo nad 6 milijonov znamk za misijone. Ista ustanova je organizirala skupno z mladinskimi programi televizije za mladino posebne prireditve pod naslovom »Znamka je kakor nasmeh«.

Otroški list za zamorčke

Katoliški list za otroke z naslovom »Kizito«, ki je komaj začel izhajati v Ugandi, je že dosegel 13.000 izvodov naklade. Katoličani v Ugandi izdajajo dve reviji in tri periodične liste v domačem jeziku ter tri revije v angleščini.

Kat. študentje v Afriki

Narodna katol. študentovska zveza južne Afrike, ki je vključena v mednarodno organizacijo Pax Romana, bo imela proti koncu tega meseca svoj kongres, na katerem bodo govorili o »krščanskem dijaku in njegovem odnosu do današnjega sveta«.

Begunsko vprašanje

»Poročilo o beguncih« je naslov posebnega članka misijonarja družbe Maryknoll P. Alberta Nevins v reviji »Ave Maria«, ki je sestavljen na podlagi podatkov, ki si jih je nabral omenjeni pater na petmesečnem potovanju po raznih delih sveta, kjer je begunsko vprašanje posebej živo. Članek je komisija za emigracijo v ameriškem senatu vključila v zbirko dokumentov o begunskem problemu.

Nova cerkev v Nazaretu

Bodoča cerkev Marijinega Oznanenja v Nazaretu bo imela iste temelje kot cerkev, ki so jo postavili križarji. Bo enako široka, a nekoliko krajša, da bo več prostora pred cerkvijo. Pred kratkim so začeli z delom in bodo najprej poskrbeli za ohranitev starih ostankov cerkve, potem bodo začeli z zidanjem.

Evharistični kongres v Argentini

Ob priliki šestega narodnega evharističnega kongresa v Argentini, ki bo prihodnjo jesen v Buenos Airesu, je katoliška univerza v Cordobi z odobrenjem pokrajinske vlade razpisala posebne literarne nagrade. Pravico do nagrade imajo vsi argentinski pisatelji in oni, druge narodnosti, ki so že 5 let v Argentini. Naslovi literarnih del, ki so bili objavljeni, kažejo, da gre za kulturno-zgodovinsko stran kordobske škofije in province, kakor tudi za literarna dela z versko vsebino.

Kongres cerkovnikov

Pred nekaj dnevi se je zaključil na Dunaju evropski kongres cerkovnikov. Udeležilo se ga je okrog 1000 cerkovnikov iz devetih držav. Na kongresu je bil tudi škof Van Lierde, zakristan svetega očeta.

Ohranitev sveta v moči svete Evharistije

Tako geslo bo imel svetovni evharistični kongres, ki se bo vršil prihodnje poletje v Münchenu na Bavarskem. Ob priliki kongresa bodo razne mednarodne katoliške organizacije pripravile svoja zborovanja in obravnavale geslo kongresa.

Kapela Čudodelne svetinje

Po uradnih statistikah francoskega ministrstva za informacije in narodno vzgojo, je v Parizu najbolj obiskana kapela Čudodelne svetinje. Preteklo leto je kapelo obiskalo 900.000 ljudi, dočim je galerije slik v Louvru obiskalo le 631.000 ljudi.

Obisk sv. očeta po rimskih cerkvah

V ponedeljek 10. avgusta je sv. oče praznoval 55-letnico mašniškega posvečenja. Tega dogodka se je sveti oče spomnil s tem, da je obiskal pod vatikansko baziliko oltar sv. Petra, kjer je opravil prvo sveto daritev, potem cerkev Marije na Monte Santo, kjer je prejel mašniško posvečenje, in končno je obiskal še baziliko sv. Lavrenca.

Kard. Agagianian na potovanju

Kardinal Agagianian je v torek 11. avgusta odpotoval v Avstralijo. Spotoma se je ustavil v Libanonu in na Filipinih.

Delo predpripravljalne komisije za cerkveni zbor

Predpripravljalna komisija za vesoljni cerkveni zbor je razposlala 2.700 cerkvenim dostojanstvenikom in duhovnikom po vsem svetu okrožnico, ki jo je podpisal predsednik komisije, kardinal Tardini. Papež namreč hoče, da se udeležijo zasedanj cerkvenega zbora poleg rezidenčnih škofov tudi apostolski vikarji in prefekti, vrhovni predstojniki glavnih meniških redov in cerkvene osebnosti, ki se odlikujejo po posebnih sposobnostih.

Prispeli so že prvi odgovori. Odgovore hranijo v posebnem arhivu. Preden pa jih spravijo, jih fotografirajo in reproducirajo v več izvodih, da jih bodo lahko porazdelili z ozirom na teme, ki jih bodo obravnavali na cerkvenem zboru. To delo, ki bo postajalo vedno bolj zapleteno, opravlja tajništvo predpripravljalne komisije, ki ima svoje prostore v novi palači sv. Kongregacij v Via della Conciliazione. Tajnik komisije je msgr. Pericle Felice, pomagajo pa mu štirje duhovniki. Največ odgovorov pričakujejo v prihodnjih tednih.

Zelo verjetno se bo tudi papež vrnil v Vatikan proti sredini septembra.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Slovenski list v Venezueli

Tudi v južnoameriško republiko Venezuelo je usoda zanesla precejšnje število Slovencev. Za časa fašizma se je tja izselilo precej rojakov iz Primorske, po letu 1945 pa se jim je pridružilo še več rojakov iz drugih slovenskih pokrajin. Dolgo časa so bili raztreseni po obširni državi, ki se ponaša z najbogatejšimi ležišči petroleja na južno-ameriški celini, toda manjkalo je našim rojakom povezave.

Sedanji slovenski dušni pastir v Venezueli č. g. Grilc je sklenil ustvariti prepotrebno povezavo s pomočjo lista. Tako je minuli mesec izšla prva številka »Življenja«, ki bo odslej vsak mesec izhajalo. Urednik piše v uvodniku prve številke: »Žilavost našega človeka in ljubezen do naše govorice sta znani. Majhna peščica se je držala od vsega početka in kljubovala pritisku velikih sosedov. Niti naši Primorci in Korošci se niso izneverili slovenski govorici. Jo bomo opustili mar mi v tujini? — Tudi naša vera je bila vseskozi življenje slovenskemu človeku. Z njo je kljuboval pritisku Turkov in luteranskih reformatorjev. V katoliški veri je naš človek našel moč, da je zmagal vse zmote in nadloge.«

Nova cerkev za Slovence v Torontu

Med Slovenci v Kanadi in Združenih državah je v teku nabiralna akcija za gradbeni sklad nove cerkve, ki jo nameravajo zgraditi v New Torontu in ki bo posvečena Brezmadežni s čudodelno svetinjo. Ker število slovenskih naseljencev v tem delu Kanade vedno bolj narašča, bi v bodoče ne zadostovala več samo sedanja slovenska župnija pri Mariji Pomagaj v Torontu.

Počastitev slovenskega rojaka — kongresnika v ZDA

Slovenski rojak J. A. Blatnik, kongresnik iz Minnesote, načelnik pododbora za reke in pristanišča v Domovem odboru za javna dela v Washingtonu, se je veliko trudil za pred kratkim otvorjeno globokovodno pot po reki Sv. Lovrenca in Velikih jezer med Kanado in ZDA. Za njegove zasluge je Odbor za javna dela Predstavniškega doma predlagal, naj se po njem imenuje ena izmed novih zatvornic na Sault Saint Marie.

Msgr. J. Judnič umrl

V ameriškem mestu Denver (zvezna država Kolorado) je sredi meseca julija umrl slovenski duhovnik, župnik msgr. J. Jundič. Deloval je v raznih krajih med slovenskimi rojaki in bil povsod priljubljen.

Poroka

Med rojaki, ki so v notranjosti Italije našli zaposlitev in zaslužek, je tudi dr. Miloš Kogoj. Doma iz Bilj je doštudiral na univerzi v Paviji in nato dobil službo zdravnika v mestecu Cittiglio v provinci Varese. Lurški romarji ga poznamo, ker nas je lansko leto spremljal kot naš zdravnik na poti v Lurd. V četrtek 20. t. m. bo v Milanu stopil pred oltar, da se za večno zaveže v zakonski zvestobi z nevesto Henriko Portaluppi. — Dragemu rojaku in zvestemu naročniku »Kat. glasa« želimo na novi življenjski poti predvsem božjega blagoslova in da bi tudi zanaprej ne pozabil na svojo malo domovino.

Prijatelji

Cerkev čuva nad televizijskimi in radijskimi programi

Montrealski nadškof, kardinal Leger je na zaključnem zborovanju o radiu in televizijsi poudaril, da ima Cerkev pravico čuvati nad radijskimi in televizijskimi programi, da odgovarjajo namenu, ki ga je Bog dal človeku. Pri presojanju televizijskih programov ne gre za presojanje, kje se začenja nemoralnost programa, marveč ga je treba presojati kot celoto. Verski programi, ki so na televiziji, še ne rešijo problema dobrega programa v celoti. Krščanski čut in smisel naj bi preveval celotni program televizije; to se pravi: celotni program naj bi na gledalce vplival pozitivno, da bi gledali na vse življenje krščansko.

DANTE PEKEL Prevedel A. Gradnik

V knjižni zbirki Kondor, ki jo izdaja založba »Mladinska knjiga« v Ljubljani, je izšel Gradnikov prevod prvega dela Dantejeve Božanske komedije Pekel. Kaj je ta italijanska pesnitev, je danes znano le vsakomur, posebno še študentom srednjih šol v Italiji, ki morajo to pesnitev v šoli brati in se je učiti. Branje iz te pesnitve je predpisano tudi na slov. šolah v Italiji. Povzroča pa ta ep precejšnje težave vsem dijakom in ne dovolj poučenim bralcem ne toliko zaradi težke vsebine kakor zaradi starinskega jezika. Dante je pač pisal pred šest sto leti v tedanjem florentinskem narečju, ki se je pa v toliko stoletjih močno spremenilo. Zato zahteva branje Danteja v originalu vedno obširen komentar, ki največkrat zavzema več prostora kot tekst sam. Dogaja se tudi, da dijaki bolj študirajo komentar kakor Danteja samega. Vsled tega branje Božanske komedije v šoli ne rodi pravega uspeha ter težko komu res priljubi Danteja in njegovo poezijo.

Drugače je s pričujočim Gradnikovim prevodom. Gradnik ima že ustaljen in zaslužen sloves kot mojstrski prevajalec iz italijanskega jezika. Njegova Italijanska lirika (1940) priča o tem. Sedaj se je lotil največje ital. pesniške umetnine, da jo približa Slovencem v njih domačem jeziku. Dovršil je celoten prevod Božanske komedije, ki smo je slišali najprej na tržaškem radiu, kjer jo je bral in komentiral dr. Janko Jež. Sedaj je nje prvi del znameniti Pekel izšel tudi v tisku, dočim drugi in tretji del čaka najbrž boljših časov za izid.

Gradnikov prevod se drži originala in je zato ohranil enajsterec in tercine, kakor sicer vsi ostali poskusi prevajanja Divine Commedie v slovenščini, Enajsterec v slovenščini, kakor so ga izoblikovali Prešeren, Levstik in Stritar, zveni tekoče, polno, prijetno za uho. Tudi Gradnikovi enajsterci so taki. Poleg tega je Gradnik ostal zvest Danteju v njegovih podobah, ki jih je preoblekel v slovenski izraz, da so tudi nam, ki obvladamo italijanščino, bolj domače in razumljive kakor pa v Dantejevem starinskem jeziku. Čujmo n. pr. začetek Pekla:

»Na sredi našega življenja pota
sem znašel v hoste mračni se goščavi,
ker ravno pot mi je preprla zmota.«

Ali pa one druge znane verze iz 3. speva, z napisom nad peklenskimi vrati:

»Skoz mene pot v mesto gre trpeče,
skoz mene pot gre k večni bolečini,
skoz mene pot gre v pogubljenih ječe.

Pravice sem navdih tvorcu v višini,
izvori moji v božji so prasili,
v praumu in v ljubezni so prvini.

Pred mano večni le so stvori bili
ustvarjeni, jaz trajam na vse veke.
Pustite upe vse, ki ste vstopili.«

Kdor pozna italijanski original in ga primerja z Gradnikovim prevodom, bo videl, da ni samo zvest, nego da skuša podati tudi Dantejev ritem in onomatopoijo.

Kakor ti tako tečejo ostali verzi v tem delu Gradnikovega prevoda.

Poleg besedila najdemo ob koncu knjige Spremno besedo in Opombe, ki so za razumevanje takega starega dela vedno nujno potrebne. Eno in drugo je napisal Niko Košir. Dodana je še kratka vsebina Vic in Nebes. Med tekstom je tudi nekaj klišejev najbolj znanih Dantejevih ilustratorjev. O teh slednjih je ob koncu napisal besedo E. Cevc.

K tej izdaji Pekla imamo pripomniti le to, da škoda, da ni založnica izbrala za tako delo boljšega papirja. Knjiga bi s tem veliko pridobila, četudi bi nekoliko več stala. — Gotovo bodo po tej knjigi segli naši študentje in izobraženci, saj jim bo odprla lepoto Dantejeve poezije, ki so jim gotovo v veliki meri ostale skrite pri branju Danteja v šoli.

(r+r)

Razprodajanje zemlje

Večkrat čitam v »Gospodarstvu«, da naj naši ljudje ne prodajajo svoje zemlje. Na to tarnanje, ki nič ne zaleže, pribijem sledeče:

Ves povojni čas opazujem z žalostjo in jezo v srcu, kako se drobi naša zemlja, kako se njena površina krči in kako naš človek, prej gospodar, postane hlapec na svoji zemlji. Kdo je tega kriv in kako temu odpomoči? Največja krivda je v naši narodni nezavednosti. Človek, ki se ne čuti več člana naroda, kateremu pripada, mu ni več nič do rodne zemlje. Človek, ki ne verjame več v Boga, ki mu niso sveta izročila prednikov, se povzviga na zemljo svojih očetov, jo prodá o prvi priliki, ko bi jo moral po vseh božjih in človeških postavah čuvati in jo zapustiti svojim potomcem. Dobro se še spominjam velikih napisov po zidovih ob cestah: »Tu je naša obala. Tu je naša zemlja.« Danes lahko našteješ na prste obeh rok vse te naše gospodarje od Grljana do Strunjence. Prvi so prodali svojo obalo Debarkovljani, potem Kontovelci, sledili jim Prosečani, tem Križani, in sedaj prodajajo Nabrežinci, Sesljanci in Devinčani in s tem je konec naše obale.

Veliko krivdo nosi v tem oziru matična država, ki se ne zmeni za potrebe svoje manjšine.

In kaj ima naš človek od denarja, ki ga je prejel za svoj kos zemlje? Morda si kaj opomore, največkrat pa ne, tako da čez malo časa ni ne denarja in ne zemlje. Pa še nekaj sem opazil: da naš človek rajši proda svoj kos brega tujcu kot svojemu človeku za iste denarje.

Isto kot z obalo je s predmestji, okoliškimi vasmi, z bregom in s Krasom. Ljudje, ki nosijo odgovornost za to, bi morali polagati največjo važnost, da vcepijo mladini v srce ljubezen do rodne zemlje, do zemlje svojih očetov, da ne bo z rodne zemlje, najboljše matere, ki te nikoli ne zapusti, bežala v mesto in se tam potujčila. Kako to, da se naš človek ne zave tega, da je vendar boljše, da se znoji na svoji zemlji kot sam svoj gospodar, nego da gre v mesto, kjer mora kot delavec garati v kakem stavbnem podjetju pod stalnim nadzorstvom? Naj je moderni čas popolnoma prebrazil način obdelovanja zemlje, in če je človek le količkaj iznajdljiv, lahko živi na mali površini zemlje s svojo družino. In tega naj se tudi naš človek zaveda, da zemlja ni še nikdar izdala, pač pa je človek njo.

STIŠKI OPAT osemdesetletnik

V Stični na Dolenjskem je 5. avgusta slavil 80-letnico mil. g. opat dr. Avguštin Kostelec. Slavljenec je doma iz Bele Krajine. Kot dijak, gojenec ljubljanskega Alojzijevišča, je pred 60 leti vstopil v pravkar obnovljeni 800-letni cistercijanski samostan v Stični kot prvi Slovenec. Po dovršenem bogoslovju je deloval v dušnem pastirstvu po Dolenjskem in kmalu postal stiški župnik, nato pa prior v samostanu. Leta 1924 je bil izvoljen za stiškega opata, tretjega obnovljene opatije in preko 50-tega od začetka slavne stiške cisterce. Kot apat je dr. Kostelec bil zelo delaven. Prenovil je stiško cerkev in ji pridobil častni naslov bazilike, v Ljubljani je kupil študijsko hišo z nazivom Slomškov zavod, popravljal je obširna samostanska poslopja in uvajal sodobne naprave, kot lastno elektrarno, valjčni mlin, mlekarno, mesno industrijo, ribogojstvo, oljarno, pa ne samo za samostan, marveč tudi za bližnjo in daljno okolico, da bi ji s tem gospodarsko in socialno pomagal. Gospod opat dr. Kostelec je vedno bil socialno čuteč. Ko se je med prvo svetovno vojno goriški nadškof dr. Sedej s svojim centralnim semeniščem (profesorji in bogoslovci) moral umakniti izpod padajočih laških granat, je takratni stiški prior dr. Kostelec dosegel, da so nadškof in semenišče našli zatočišče v stiškem samostanu. Po vojni je nudil zavetje nekaterim primorskim laikom, n. pr. nadučitelju Baliču, dalje bivšemu feldmaršalu Lavriču pl. Zaplaškemu, in njegovi gospe Dunajčanki, med zadnjo vojno pa je sprejel 33 od nacistov pregnanih koroških, gorenjskih in štajerskih duhovnikov. Med njimi je bil tudi pisatelj msgr. Ksaver Meško. Še danes imajo nekateri onemogli in bolehni duhovniki v Stični miren kotiček.

Gospod opat Avguštin je znan tudi kot slovenski kulturni mecen. Tako je nudil oskrbo in prostore mlademu akad. slikarju Slavku Pengovu, ko je za Ameriko slikal na platno velike cerkvene slike, dve leti je bil stiški gost pisatelj Ivan Zorec, ki je za Mohorjevo družbo napisal znano večerniško povest »Beli menihi«.

Opat dr. Kostelec je zaveden Slovenec. Jugoslovanski škofje, zlasti zagrebški nadškof dr. Bauer, križevski vladika Njardi, djakovski škof in drugi, so zelo radi zahajali v Stično. Škof dr. Jeglič je pa itak leto in pol bival v Stični in tam umrl. Gospod opat Avguštin je že kot profesor slovenščine na domači gimnaziji navduševal dijake za slovensko besedo in slovstvo. Zavod v Ljubljani je posvetil velikemu slovenskemu možu škofu Slomšku. Dalje je gospod opat dr. Kostelec ves čas skrbno spremljal in pospeševal delo za cerkveno zedinjenje Slovanov. Tako je stiška opatija že leta 1934 prevzela vodstvo in urejevanje »Kraljestva božjega«, glasila apostolstva sv. Cirila in Metoda.

Pod 35-letnim vodstvom opata dr. Avguština je 800-letna stiška opatija postala v slovenskem narodu ne samo pomemben umetniški spomenik, ker je gospod opat dal odkriti v križnem hodniku dragocene freske iz 13. stoletja, marveč tudi važen kulturni faktor. Stiška opatija je namreč izdala celotni slovenski Rimski misal. Po uvodih v prevode Jurčičevega »Jurija Kozjaka« v latinščino in v 25 živih jezikov pa je Stična postala znana že širom sveta po zaslugi g. Hladnika.

Ob svoji 80-letnici more jubilant gospod opat dr. Avguštin Kostelec zreti na veliko opravljeno delo, čeprav je zob časa marsikaj odkrhnil. Njegov jubilej je tudi jubilej slovenskega naroda, nedvomno pa Dolenjske, s katero je Stična tesno povezana že skoz 800 let.

Dr. T.

FILM

Ali ima film dušo?

To je vprašanje, ki si ga gledalec često postavi in na katero je težko odgovoriti. Ali je občinstvu sploh všeč, da ima film dušo?

Vzemimo nekaj primerov. Češki film »Volčji brlog«, ki ga je kritika na zadnjem beneškem festivalu zelo pohvalila zaradi poezije, ki ga preveva, je bil v Milanu dokaj hladno sprejet, tako da je bil na sporedu komaj dva dneva. »Evropa ponoči«, dokumentarni film brez vsake vsebine, je doživel pri občinstvu nenavaden uspeh. Kaj naj se torej reče o okusu gledalca glede filma? Pravijo, da je zadnja leta občinstvo postalo že tako zrelo, da se odloči rajši za kvalitetne filme, medtem ko ga povprečni malo zanimajo. Toda, ali je to njegova tendenca stanovitna? Sodeč po primerih, ne, niti malo ne. Film »Navadni neznanci« je v severni Italiji navdušil vsakega gledalca, od preprostega do izobraženca; nasprotno pa je bil v južni Italiji le malo časa na sporedu. »Izziv«, o katerem so predvidevali, da bo prinesel ogromen zaslužek, je ostal le na povprečni trgovski ravni. Vzemimo primer filma »Na smrt obsojeni je zbežal«: proti vsakemu pričakovanju je vladalo zanj nenavadno zanimanje in so ga v Milanu vrteli dolgo časa. Prav tako se je zgodilo s filmoma »Birmanska harfa« in »Dies irae«. Zdelo se je torej, da je občinstvo zrelo, da se je njegov okus izostril, da je pripravljeno na take filme. Toda kmalu za tem so predvajali film »Orđet«, ki pa je šel mimo skoro neopažen. Vprašati se je torej treba: hoče občinstvo v filmu dušo ali ne? Kako naj na to odgovorimo, če je njegov okus tako spremenljiv, da se danes navdušuje za en film, jutri pa ga bo drug film, ki je na enaki umetniški in idejni ravni, pustil popolnoma hladnega? Si gledalec sploh želi takih filmov, ki mu nekaj povedo, ali hoče samo lahke filme, na katere bo takoj pozabil, brž ko bo stopil iz kinodvorane? In vendar je danes občinstvo mnogo bolj poučeno o filmu kot v preteklosti.

Današnja filmska produkcija je na precej nizki etični ravni. V boju s tekmecem — televizijo — se poslužuje vsakovrstnih sredstev, da se ohrani na površju. Zato prikazuje nemoralna dejanja brez vsake kritične sodbe. Greh je vedno prisoten, a čut greha je neznan. Le redkokdaj so tovrstni filmi nositelji neke ideje. Odpovedo se temu, da bi prikazovali človeške drame, da bi se poglobili v človeške probleme.

Odnošaji med predstavo in občinsvom so nejasni. Je li mar film tisti, ki ne razume občinstva, ki gre mimo njegovih zahtev, ali je občinstvo, ki preseneča producente tako, da ne znajo več kaj mu dati, da ga zadovolijo? Kako naj na to odgovorimo? Spoznati je treba dušo občinstva. Toda za to poznanje je najprej potrebno, da ima sam kino v sebi dušo. Ali je za to sposoben? Treba je, da tisti, v katerih rokah je kino, doprinesejo svoj delež, da dajo filmu idejo, moralno vrednoto in umetnost. To se do zdaj še ni zgodilo, niti v Hollywoodu, niti v Italiji. Ako bodo začeli to delati, se bo tudi občinstvo polagoma privadilo k misli, da je film lahko mnogo več kot pa dve uri trajajoča zabava. Spoznalo bo, da lahko v filmu najde resnično življenje, svoje življenje. Tudi njegov okus se bo izoblikoval in vedno bolj kritično bo znalo presojati to, kar mu bodo nudili na filmskem platnu.

Biserni jubilej č. m. Terezije Hanželič

Na praznik Marijinega Vnebovzetja je v Rimu praznovala šestdesetletnico redovne preobleke č. mati Terezija Hanželič, ki je bila dolga leta vrhovna predstojnica kongregacije šolskih sester. K lepemu jubileju iskreno čestita tudi naš list, kateremu se pridružujejo čestitke slovenskih vernikov s Primorske.

O lepem slavju bomo prinesli daljše poročilo v prihodnji številki.

Radio Trst A

od 23. do 29 avgusta 1959

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Vera in naš čas. — 15.40 Slovenska zborovska glasba. — 18.00 Koncert slovenskih solistov. — 19.00 Nedeljski vestnik. — 21.00 Pesniki in njih stvaritve - »Rabindranath Tagore«, oddajo je sestavil Jože Peterlin. — 22.10 Koncert zagrebškega godalnega kvarteta.

Ponedeljek: 14.30 Teden v svetu. — 18.00 Vivaldi: »Štiri letni časi«. — 18.45 Vokalni tercet Metuljček. — 19.00 Radijska univerza - Janko Košir: Pomen in razvoj gozda - (13) »Kaj nudi gozd«. — 20.30 Giuseppe Verdi: Macbeth, opera v 4 dej.

Torek: 18.00 Z začarane police - Ivanka Cegnar: »Tudi tepček ima včasih srečo«. — 19.00 Utrinki iz znanosti in tehnike. — 21.00 Zgodovina odkrivanja sveta - 3. del »Azija« - (1) Aleksander Veliki osvaja Indijo - napisal M. Javornik. — 21.40 Dalmatinske pesmi. — 22.00 Umetnost in življenje: »Kulturno pismo iz Buenos Airesa«, poroča Ruda Jurčec. — 22.15 Jugoslovanski skladatelji.

Sreda: 13.30 Lahke melodije. — 18.00 Johannes Brahms: Koncert št. 1 v D-molu. — 19.00 Zdravstvena oddaja. — 21.00 Jugunda, bela gospa devinska, radijska drama, napisal S. Rebec, igrajo člani R.O.

Četrtek: 18.00 Rahmaninov: Sonata v G-molu za klavir in čelo, op. 19. — 18.35 Slovenske narodne pesmi. — 19.00 Radijska univerza - B. Mihalič: (11) »Iz zgodovine vojnih ladij«. — 21.00 Obletnica tedna - »205. obletnica rojstva Williama Murdocha«. — 21.20 Simfonični koncert orkestra Tržaške filharmonije.

Petek: 12.55 Parada lahkih orkestrov. — 18.40 Vokalni kvintet Lisinski. — 19.00 Iz planinskega dnevnika Rafka Dolharja - (6) »Bivak pod Montažem«. — 21.00 Umetnost in prireditve v Trstu - urednik: Franc Jeza. — 22.00 Znanost in tehnika - Franc Orožen: »Sanje sedanje in bodoče tehnike«.

Sobota: 15.00 Beethoven: 33 variacij na valček Diabellija, op. 120. — 15.45 Folklorni ansambel Srečka Dražila. — 16.00 Novelist tedna, ureja M. Jevnikar. — 18.00 Oddaja za najmlajše - Poletna noč, pravljica, igra R.O. — 19.00 Ko študent na rajžo gre - (8) ureja M Volčič in D. Stoka. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.40 Zbor Slava Klavora iz Maribora. — 21.00 Mesto ponoči - II. del - »Predstava se nadaljuje, igra R.O., vodi Jože Peterlin.

„Katoliški glas" v vsako slovensko družino!

Dobrotnik in zagovornik hišnih pomočnic

Sedemdesetletni msgr. Carlo De Nardi je trideset let svojega življenja posvečal velikemu in plemenitemu apostolatu: duhovni in strokovni izobrazbi doslej tako zapostavljene kategorije hišnih pomočnic. A tudi s sedemdesetimi leti ni še omagal. V Coneglianu pri Trevisu še vedno vodi ustanovo »Lurške brezmadežne Marije«. To ni nobena agencija ali zbirališče za služkinje, temveč topel dom vseh, ki se na ta poklic pripravljajo ali pa se vračajo vanj utrujene od dela k potrebnemu počitku. Italijanska dekleta, ki jih je sila razmer pognala po svetu, vedo, da v senci svetišča lurške Marije, ki so ga one same pozidale s svojimi revnimi prihranki, čuje nad njimi zvesto in očetovsko srce ostarelega monsignorja, ki ima zanje samo ljubeznivo besedo, pa četudi se morda vračajo k njemu iz življenja zablod in nesadcev. Kdo je ta čudoviti mož, ki pri svojih sedemdesetih letih še upravlja in vodi tako veliko ustanovo in dobi čas za delo in molitev?

SIN GROFICE IN DELAVEC

Čeravno sin grofice Italie De Nardi in nečak grofa Zaccaria Miarija, je že zgodaj spoznal trdo življenje ljudi delavskega sloja. Grofica mati je primorana delati, če hoče skupaj z možem primerno vzgojiti svoje sinove. Trije so postali duhovniki in želja malega Karla je, da bi jim sledil. A denarja ni. Zato ga najdemo, kako celih šest let dela kot navaden delavec v trgovini, da bi si tako prislužil potrebni denar za šolanje. A prva svetovna vojna mu tudi te lepe načrte prekriža. Mora se odzvati klicu domovine in šele po končani vojni stopi v semenišče in zapoje novo mašo. Njegova prva služba je v Francenigu. Z očetovsko ljubeznijo sledi življenju svojih faranov, povečini revnih ljudi. S skrbjo spremlja dekleta, ki morajo po sveti za kruhom. Vedno bolj ga vznemirja njihova usoda. Leta 1929 je nad 300 deklet iz njegove župnije zapustilo rodni dom in se podalo po svetu v najoddaljenejše kraje, da si tam poiščejo košček kruha. Skoro nobena nima stalnega cilja. Gredo negotovosti naproti ali pa po navodilih brezvestnih žensk, katerih edina skrb je zaslužiti čim več denarja. Župnik iz Franceniga trpi. Masovno izseljevanje deklet ga vznemirja in zaskrblja. Hoče vedeti za vsako dekle, kam jo je zanesla njena pot. Začne se njegovo dopisovanje z dekleti po svetu. Če dobi povoljen odgovor, jih vzpodbuja k nadaljnjemu poštenemu življenju, k vestnosti v službi in v izpolnjevanju verskih dolžnosti. Če odgovora ni, stopi na vlak in se odpelje tudi na zadnji konec Italije, da zasledi izgubljeno ovčico. Včasih jih najde v skrajni revščini in zapuščenosti in od strani gospodarjev izkoriščane do mozga. Nič ne pomišlja, vzame jih s seboj domov. Toda dekleta so uboga, morajo delati, če hočejo živeti. Tedaj se začne on sam zanimati za primerne službe po dobrih krščanskih družinah. A to zahteva časa, župnija pa je velika in mora ji posvetiti vse moči. Zato ne pomišlja. Zapusti župnijo in se ves posveti plemenitemu apostolatu zaščite hišnih pomočnic. V stari zapuščeni hiši postavi prve temelje poznejši veliki ustanovi »Lurške Marije«. Toda hiša je kmalu premajhna. Preseli se v Conegliano, v lepšo, dostojnejšo hišo, ki pa tudi ni več kos potrebam časa.

Prvi je, ki se zanima za uzakonitev pravic služabniškega sloja in čeravno zadene na nerazumevanje, ne odneha. Počasi se mu pridružijo tudi drugi in danes je tudi ta, nekoč tako pozabljena kategorija delavk, uradno zaščitena in vsaj za silo zavarovana.

USTANOVA BREZMADEŽNE LURŠKE MARIJE

Tako je msgr. De Nardi imenoval svojo ustanovo. Postavil jo je pod varstvo Brezmadežne in v velikem zaupanju do Nje in v božjo Previdnost sam in brez sredstev odprl v Coneglianu šolo za strokovno izobrazbo služkinj. V tem tečaju, ki traja štiri mesece, se mlada dekleta pripravljajo na svoj bodoči poklic. Izučijo se vseh potrebnih hišnih del, od kuhanja do pranja in pospravljanja ter upravljanja gospodinjstva. Toda poleg tega strokovnega tečaja so potrebne še druge ustanove. Kdo naj skrbi za sirote služabnic, ki so pomrle po svetu, morda v sramoti in pozabljenju? Drugi problem pa predstavljajo ostarele in oslabele služabnice, ki niso več za nobeno delo in so poleg tega od vseh zapuščene. Za prve je v Coneglianu odprl veliko pletilno delavnico, kjer se mlade sirote izučijo potrebnega dela za poznejše življenje in predvsem dobé pravo versko vzgojo. Drugim pa je odprl dom onemoglih. Vanj se vračajo ostarele in izgarane ženice po trudapolnem delu pri tujih ljudeh. Tu najdejo drugi dom in toplo zavetje. Toda tudi ta dom je že davno premajhen za vse. Msgr. De Nardi zaupa v božjo Previdnost, zaupa tudi v darežljivost deklet po svetu, ki so že sezidale Brezmadežni krasno svetišče poleg doma njihovih ostarelih sovrstnic.

Msgr. De Nardi živi in dela za svojo ustanovo. V svojem uradu je zakopan za skladi pisem, ki prihajajo do njega od vsepovsod: od služabnic in gospodarjev. V njih je veselje in žalost, bridke obtožbe in kesanje, pa tudi pohvala in hvaležnost. Največ je seveda prošenj za dobre in poštene služabnice. Blagoslovljena po molitvi, delu in trpljenju živi in deluje ustanova msgr. De Carlija.

S Tržaškega

Pripravljalna dela za Marijino svetišče

Načrte za Marijino svetišče, ki ga bodo postavili nad Trstom na Vejni, so zaupali devetim najvidnejšim tržaškim arhitektom, katerim načeljuje arhitekt Umberto Nordio. Njihov prvi sestanek je predviden še v tem tednu. Tržaška občina pa je na delu, da začrta pot, ki bi naj vodila do novega svetišča; speljana bo od sedanje Napoleonove ceste. Položitev temeljnega kamna je določena za 19. september. Udeležili se je bodo vsi škofje treh Benečij s kardinalom Lercarom in Urbanijem na čelu.

Prošnja gg. duhovnikom

Zopet imajo dijakinje in ostala dekleta vseh naših župnij priliko, da najdejo v dneh duhovnih vaj poglobljeno prepričanje in obilnih milosti za svoje versko-moralno življenje in nagibe za apostolat v svojem okolju.

Pritegnimo jih čim več, zato jim tudi pojasnimo pomen take letne duhovne vaje.

Promet s helikopterjem

V Trstu so uspešno preizkusili novo prometno sredstvo v obliki helikopterja tipa »Sikorsky S 62«. To je amfibijski helikopter, ki lahko pristaja na suhem in na morju.

Na preizkusne polete so povabili predstavnike oblasti in tiska. Helikopter lahko prenaša osem do dvanajst oseb ter doseže redno hitrost 175-180 km na uro z akcijskim radijem 430 km.

Prispevek za Trst iz državnega posojila

Pri uporabi državnega posojila, ki ga je bila razpisala vlada za poživljenje gospodarstva, bodo upoštevali tudi Trst. Minister za javna dela Togni je naznanil, da je njegovo ministrstvo nakazalo ustanovi IACP v Trstu prispevek sto milijonov lir, kar predstavlja 50% izdatkov za uresničenje načrta za gradnjo ljudskih hiš, za katerega predvideva proračun 200 milijonov izdatkov.

Pomoč ESPJ tržaškim kovinarjem

62 delavcev škedenjske tovarne »ILVA«, ki so bili lani januarja odpuščeni zaradi izločitve ene Martinove peči v jeklarni, bodo deležni pomoči in varstva, kot je predvideno v mednarodnih pogodbah med šestimi državami Evropske skupnosti za premog in jeklo. Bilo je precej težav, preden so našli rešitev, toda po poldrugem letu intervencij s strani Delavske zbornice pri italijanskih in mednarodnih ustanovah se je pokazal uspeh. Vsak izmed 62 delavcev bo prejel odškodnino in sicer povprečno po 320.000 lir. Skupni znesek, ki ga bodo prejeli ti bivši delavci tovarne ILVA, znaša okrog 20 milijonov lir.

Tržaška delegacija pri Segniju

Številna delegacija predstavnikov političnega in gospodarskega življenja v Trstu bo sprejeta prve dni septembra pri predsedniku vlade Segniju. Z njim bo razpravljala o najvažnejših tržaških gospodarskih problemih. Na sestanku bodo navzoči tudi predsednik trgovinske zbornice Caidassi, predsednik pokrajine Gregoretti, predsednik Spl. skladišč Tanasco in predsednik ustanove za industrijsko pristanišče Forti. Delegacijo bo vodil župan dr. Franzil.

Glavni problemi, o katerih bodo razpravljali, se nanašajo na pomorske proge, okrepitev in boljšo povezavo kopenskih prometnih zvez s Trstom, delovanje državnih podjetij v pokrajini, modernizacijo že obstoječih industrijskih podjetij IRI, industrijsko prosto cono v Žavljah, energetske vire in izgradnjo pristanišča.

Umrla je Mara Samsa

V četrtek 13. avgusta je na posledicah operacije umrla v sanatoriju na Golniku tržaška pisateljica Mara Samsa. Trda je bila njena življenjska pot, polna preizkušenj, preganjanja in trpljenja, dokler se ni zaključila v njenem 53. letu življenja.

Rodila se je v Trstu leta 1906. Zgodaj je izgubila starše in bila navezana le na staro teto. Z vso dušo je sodoživljala bujno kulturno pomlad slovenskega ljudstva po prvi svetovni vojni. S požigom Narodnega doma je tudi njena mladost onemela in žalostna usoda Slovencev, obsojeni na kulturni molk, je globoko odjeknila v njeni čuteči notranjosti. Po poklicu učiteljica je povsod, kjerkoli je službovala, vzbujala narodno zavest in se postavljala v nenehno nevarnost, da jo odpustijo iz službe, ko je skrivaj zbirala okrog sebe mladino in jo navduševala za slovensko stvar. Po ukinitvi slovenskih šol leta 1928 se je zatekla tudi ona v Jugoslavijo. Nacistično okupacijo je doživela v Celju, od koder so jo nacisti poslali v Srbijo. Posrečilo se ji je zbežati in pridružila se je OF, prav gotovo v prepričanju, da je na pravi poti. V svoji notranjosti pa je ostala dobra in plemenita, kar pričajo njeni spisi, zlasti izpoved njene duše »Trst je klical«. Šla je skozi gonarsko in rabsko taborišče in se končno telesno strta, a duševno še bolj prekaljena in dozorela po 8. sept. 1943 vrnila v Trst. A njenega trpljenja ni bilo še konec. Ker je naprej sodelovala z OF, so jo zasledili ter zaprli v mučilnico v ulici Bellosguardo. Od tu je na dramatičen način zbežala in se zopet vrgla na delo v želji, da tudi ona s svojimi revnimi močmi pripomore do ponovnega vstajenja slovenskega ljudstva.

Bila je značajna, delavna in zvesta svojim idealom, čeravno ne moremo trditi, da so bili ti ideali zavestno krščanski. Trpljenje in krivice so jo usmerile na napačno pot, kjer je upala, da najde še edino rešitev izpod fašističnega in nacističnega jarma. A prepričani smo, da je na dnu njenega dobrega srca le blestel končni cilj, ki se imenuje Bog, in da je našla končno v njem svoje večno počivališče.

Sv. Rok v Gropadi

Letos je za vaško opasilo — naš zavetnik sv. Rok — bil gotovo z nami zadovoljen. Naša cerkev je sicer najmanjša v vsej okolici, a se vseeno vanjo spravi vsaj ena tretjina vaščanov, pred njo pa lahko stoje vsi možje, ki se ponašajo s sv. Rokom. Tako je bilo pri nas 16. avgusta: udeležba izredno lepa; petje, da je grmelo iz vseh grl; ofer, da je bilo vredno ga imeti, ne zaradi denarja, temveč predvsem zato, ker so se ga udeležili vsi možje in fantje.

Na cerkvenih vratih smo brali par dni pred našim praznikom te besede: »Gropajci, izkažite se!« In mi smo se izkazali, pa ne samo v cerkvi pred Bogom in župnikom, ampak tudi v gostilni: po maši in po večernicah. Pa da bi ne mislili, da nam je šlo samo vino po glavi: dopoldne je donela lepa slovenska pesem, popoldne pa so nam naši fantje priredili pravi koncert z domačo godbo. Ej, to te povzdigne, da ploskaš z rokami in tolčeš z nogami. Gropada ima že leto sem svojo godbo. Vaščani so nanjo zelo ponosni in pravijo, da je šele sedaj pravo življenje v vasi. Saj te res požgačka pri srcu, ko ti jo ti mladi godci pod vodstvom svojega mojstra Nikota Jurkiča tako krepko urežejo. Bazovci in Padričarji ne morejo skoraj verjeti, da so se Gropajci v tako kratkem času postavili na lastne noge brez tuje pomoči in da kujejo lepe načrte za naprej. Med veselo godbo, petjem in ploskanjem smo slišali, da nameravajo naši pridni godci pripraviti nekaj komadov za procesijo. To bo res imenitno, posebno za Vstajenje in Rešnje Telo. Bog daj, da bi se res uresničilo.

Za prihodnje opasilo pa pripravimo še lepši praznik, da bo Gropajsko opasilo postalo najlepše v fari.

Cvetka na bolniški postelji se zahvaljuje vsem dobrotnikom, ki so ji pomagali.

vedno simbol materinega izročila.

Videli boste, kako bodo Pečani krasno in prijetno in okusno okrasili svojo vasico in tudi cerkvico sv. Katarine. Za plačilo za trud in požrtvovalnost se vam bo nudil lep razgled z griča sv. Katarine, saj boste imeli kot na dlani pogled na prelepo Vipavsko dolino.

Zatorej pridite v obilnem številu na zlato sv. mašo!

R A Z N O

39 smrtnih žrtev za Veliki Šmaren

Letošnje počitnice za Veliki Šmaren so zahtevale v Italiji 39 smrtnih žrtev. Ranjenih je seveda več. Ob tej bilanci, ki je le tragična, se tolažijo, da je bilo prejšnja leta še dosti hujše, četudi je bilo manj motornih vozil v prometu. Leta 1957 so beležili namreč 110 mrtvih, leta 1958 pa 71. — Tudi to je tolažba, da je bilo včasih še slabše.

Cestna policija je bila zelo na delu in je tudi pridno dajala kazni; skupno so prometniki dali 45.452 kazni za različne prestopke. Vendar ostane še vedno res, da se največ nesreč zgodi zaradi prehitre vožnje.

Nesreče v Alpah

Tudi gore so ob zadnjih praznikih zahtevale lepo število žrtev med alpinisti. Na Avstrijskem je izginilo 9 hribolazcev v salzburških gorah; med njimi tudi dve ženski. V Dolomitih je na Marmoladi zmrznil pretor iz Predazza dr. Gabrielli, na Civetti pa se je smrtno ponesrečil 28-letni Gianfranco De Biasi. Ko je šla nabirat planike, se je spodrsnilo 18-letni Ivanki Galli, da se je pri padcu ubila. — Ne na cesti ne v hribih ne vemo ne ure ne dneva.

21 muzikalični natečaj v Ženevi

V septembru se bo vršil v Ženevi 21. mednarodni muzikalistični natečaj, katerega se bo udeležilo 270 muzicistov iz 35 držav. Med temi je 90 pianistov, 70 pevcev, 24 solistov na violo, 52 solistov na druga godala. Nagrade na tem muzikaličnem natečaju so maloštevilne in nihče izmed udeležencev si ne dela utvar, da bo po tem natečaju prišel do slave. Ljubezen in navdušenje do muzike je edina in največja privlačna sila, ki vodi muziciste na natečaj v Ženevo. Bivša savojska kraljica Marija Jose je po zgledu svoje matere belgijske kraljice Elizabete ustanovila na tem natečaju novo nagrado in sicer za violinističen kvartet s solospevom. Ta nagrada se bo podelila prihodnje leto in znaša 70 tisoč švicarskih frankov ali približno milijon lir.

Sredpoletne počitnice

Na stotisoče ljudi je zapustilo italijanska mesta ob praznikih 15. in 16. avgusta. Njihov cilj so bile morske obale ali pa hribi. Rim je zapustilo 800 tisoč ljudi, Milan 500 tisoč. Prav take je dotok tujcev v Italijo presegel vse dosedanje številke. Nepretrgane kolone avtomobilov so prekoračile mejo na Brenerju in pri Ventimigli. Računajo, da je preko francoske meje prišlo v Italijo v sredpoletnih počitnicah nad 6000 avtomobilov dnevno. Ligursko obalo je preplavilo 200 tisoč gostov, tako da so zasedli vsa razpoložljiva mesta po hotelih in drugih privatnih prenočiščih.

Tudi na Goriškem in Tržaškem je bilo precej prometa. Računajo, da je nad 50 tisoč Tržačanov zapustilo mesto in se napotilo z raznimi prevoznimi sredstvi proti goram, ali pa v sosednjo Jugoslavijo. V Vidmu, v noči od petka na soboto, ni nihče spal, tako velik je bil promet skozi mesto. Avstrijci so hiteli proti morju, Tržačani pa proti hribom. Goričani so po večini izbrali Gradež.

Krščanski svet pa je z vso slovesnostjo praznoval Marijin praznik. Po vseh cerkvah so bile lepe slovesnosti, zlasti na Marijinih božjih poteh. Tradicionalne procesije v starih Miljah se je letos udeležilo zelo veliko ljudstva, zlasti Tržačanov. Lepe slovesnosti so bile tudi na Pečah, na Sv. gori in povsod, kjer naše verno ljudstvo časti Marijo.

Iz Čenstohova na Poljskem poročajo, da je na praznik Marijinega Vnebovzetja obiskalo to slavno poljsko svetišče nad 150 tisoč vernih Poljakov. Že na predvečer praznika jih je več tisoč prišlo peš iz 300 km oddaljene Varšave in so po kolenih vstopili v Marijino svetišče. Med njimi je bil tudi poljski primas Višinski, ki je s svojim vernikom prečital pismo papeža Janeza XXIII., odgovor na njegova vprašila, ki mu jih je poslal v Rim.

Vendar je mnoge izletnike letos vreme prevaralo. V Dolomitih, v naših Alpah ob obalah severnega Jadrana in tudi doma god se je vreme skisalo že v soboto popoldne ali vsaj čez noč.

O B V E S T I L A

SLOV. UČITELJIŠČE V TRSTU: Popravni izpiti na slovenskem učiteljišču v Trstu se bodo začeli dne 2. septembra 1959 ob 8,30.

DUHOVNE VAJE V TRSTU. I. tečaj dva dni in pol (od 3. do 6. sept.) za dijakinje in mlajše izobraženke;

II. tečaj 3 dni (od 6. do 10. sept.) za dekleta na splošno.

Obojne duhovne vaje bo vodil č. g. Dušan Česen iz Avstrije; vršile se bodo pri čč. šol. sestrah pri Sv. Ivanu (via delle Doccie 36).

Pohitite s priglašenjem do 29. avgusta ali pri svojih dušnih pastirjih ali kar naravnost pri čč. šol. sestrah. Vzdrževalnina bo okrog 2000 lir.

Vodstvo D. Z.

Prejeli smo: »Marijanska revija SVETOGORSKA KRALJICA **je dovoljena,** saj na drugi strani ovoja 3. številke, ki je pred kratkim izšla, je vidno označen IMPRIMATUR, oziroma dovoljenje s štev. 973/59 z dne 8. maja 1959, ki ga je podelil sam prevzvišeni gospod nadškof goriški msgr. Ambrosi.«

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L. 20, osmrtnice L. 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: *msgr. dr. Fr. Močnik*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Z Goriškega

Nov vikar v goriški stolnici

Na mesto bivšega stolnega vikarja Luigija Marcuzzija, ki je odšel za župnika v Villesse, je goriški nadškof imenoval č. g. Alberta de Nadaia. Rojen je v Salgaredi pri Trevisu, je dovršil študije v videmskem semenišču. Na praznik sv. Petra in Pavla ga je goriški nadškof posvetil v duhovnika. Novo mašo je pel v svojem rojstnem kraju. V Gorici bo poleg službe stolnega vikarja oskrboval tudi župnijski oratorij »Pastor Angelicus«. Slovenski verniki stolne župnije mu izrekamo dobrodošlico in mu želimo obilo uspeha pri njegovem delu.

Rupa

Ob smrti našega prvega župnika č. g. Karla Reje smo mislili, da bo naša nova fara dolgo časa ovdovela in osamela. Srečni smo vsi farani, Rupenci in Pečani, da smo po enem dobrem mesecu spet dobili novega gospoda župnika v osebi č. g. prof. Dragotina Butkoviča.

Želimo mu iz srca vsi, da bi mu ljubi Bog dal obilo zdravja in mnogo let srečnega in zadovoljnega življenja med nami. Vemo, g. župnik, da Vas tudi pri nas čaka trdo in suho delo! Z božjo pomočjo in z dobro, vztrajno in požrtvovalno voljo se bo počasi, a gotovo obdelal tudi ta košček plevelnega Gospodovega vinograda.

V torek 18. t. m. nas je prišel obiskat g. novomašnik Ivan Stanta iz bližnjega Mirna in nam pri sveti maši dal novomašni blagoslov. Veseli smo novomašnikov, ki stopajo na delo v vinogradu Gospodovem.

Ali našo faro bo doletela nova sreča, da se bo na Peči slovesno obhajala zlata maša dne 20. septembra, to je na tretjo nedeljo ali na kvatrenco. Obhajal jo bo č. g. Jožef Malič s Peči iz družbe salezijancev.

Na to veliko in redko slovesnost vabimo vse verne in zavedne Slovence iz vseh bližnjih in daljnih vasi, da se je udeležijo. S tem dvignemo to redko slovesnost in pokažemo, da nam je vera še

† LOJZE BRATUŽ

Dr. TEOFIL SIMČIČ: 5

Takrat nismo imeli niti časopisov, niti radia in vendar se je strašna novica o Lojzetovi smrti razširila kot blisk po vsej deželi. Skoro dva meseca je ljudstvo trepetalo zanj in pričakovalo ta zaključek in vendar je novica napravila na ljudstvo naravnost nepopisen vtis. Ves narod je takoj razumel, da je Lojze padel kot mučenik za vero in dom, zato ker je Bogu, kakor je sam rekel, slavo pel v svojem jeziku. Za njim je žalovalo vse primorsko ljudstvo, taki ki so ga poznali in taki, ki ga niso bili nikdar videli. To splošno objokovanje je bila prva počastitev te čiste in nedolžne žrtve. Bila je obenem strašna obsodba za fašistične oblasti. Za goriško prefekturo in kvesturo je bila njegova smrt nekaj skrajno neprijetnega. Vedeli so, da bi bil njegov pogreb pravi triumfalni pohod in to kljub miličnikom, agentom javne varnosti in orožnikom. Prav tako so tudi vedeli, da bi s prepovedjo pogreba le še bolj podžgali nevoljo in odpor med ljudmi. Odločili so se vendar za slednjo pot, da bi se tako vsaj izognili nevarnosti, da bi dobili ukor od svojih rimskih predstojnikov. In tako se je zgodilo, da je policija vso tisto noč zastražila bolnišnico ter naslednjega dne zjutraj odnesla truplo pokojnika, zavito v bolniško rjuho, v mrtvašnico na pokopališču. Nesrečna vdova je prišla v bolnišnico, da bi preživela še zadnje ure ob truplu svojega ljubljenega moža, prav takrat ko ga je policija odpeljala izpred bolniške mrtvašnice. Ta nečloveški in protipostavni postopek jo je skoro strl.

Ves tisti dan 17. februarja 1937 je prihajalo z dežele v mesto na tisoče ljudi, da bi to čisto žrtev po slovenski navadi pokropili ter se ji poklonili. Bili so to po večini kmečki fantje in dekleta, možje in žene, ki so Lojzeta in njegovo delo visoko cenili in ga občudovali. Ko je množica zvedela, da so Lojzetovo truplo že odpeljali v pokopališko mrtvašnico, je odšla za njim. Toda ob vhodu je naletela na kordon agentov in orožnikov. Policija je z vsem ogromnim aparatom ter z izrednimi ukrepi, ki jih je sprejela, pokazala, da je priznavala, da je z Lojzetom umrl človek, ki ga je narod ljubil in štel med svoje vodilne može.

Agenti in orožniki so začeli fante in dekleta legitimirati ter jih razganjati, češ da pogreba ne bo. Toda med množico so se začeli prvi protestni kriki. Vedno več ljudi je začelo siliti k vratom mrtvašnice. To dejstvo je silno zgovorno. Če pomislimo na teror, ki je vladal tiste čase, na krotkost, s katero je slovensko ljudstvo sprejemalo do takrat tudi najhujše udarce, si lahko takoj napravimo sliko o strašnem srdu in uporniškem duhu, o vrenju, ki je nastalo med množico. Ta srd, ta upornost, ta prvi množični nastop proti javni oblasti pomeni, da je policija, s svojimi krivičnimi odredbami prekoračila vse meje in da je ogorčenje med ljudmi prikipelo do viška.

Naval ljudi je postal tako močan, da so agenti in orožniki morali popustiti in ljudstvo je udrlo v mrtvašnico. Policija je kmalu nato dobila iz mesta ojačenja ter se ji je posrečilo izprazniti mrtvašnico. Spričo ogorčenja pa, ki je zavladalo med ljudmi, je pozneje dovolila, da so mrtvašnico spremenili v mrtvaško sobo. Lojzeta so tako položili na oder in vso noč so ga posamezniki hodili kropit.

Medtem pa so na kvesturi in prefekturi imeli od jutra do večera sestanke, na katerih so vedno znova in znova pretresali, kaj naj napravijo. Končno so sklenili, morda na ukaz iz Rima, naj bo pogreb tajen in strogo zasebnega značaja ter naj se ga udeleže le ožji sorodniki in prijatelji. V petek 19. februarja se je tako zbralo ob sedmi uri zjutraj na pokopališču kakih 50 oseb, po večini žensk, katerim so dovolili udeležiti se pogreba. Okoli 50 je bilo pogrebcev, preko 50 pa je bilo agentov in orožnikov. Ob sprevodu so korakali orožniki. Nehote so izkazali Lojzetu kot čistemu mučeniku vojaške časti.

Na pogrebu ni bilo njegovih prijateljev in sošolcev, ni bilo njegovih učencev in znancev, ni bilo niti njegovih ljubljenih pevcev. On, ki je tolikim zapel nagrobne pesmi, ki je vse svoje življenje posvetil petju, je bil pokopan brez vsake žalostinke. S tem pa oblasti še niso docela opravile svoje grde naloge. Zdaj je bilo treba preprečiti, da bi ljudstvo ne imelo Lojzeta za mučenika, za žrtev fašistične nasilnosti. V ta namen so vprizorili proti krivcem navidezen proces ali bolje rečeno sodno burko. Krivce, ki jih je slovensko ljudstvo in tudi vse pošteno italijansko ljudstvo že obsodilo, je sodnija delno oprostila delno pa kaznovala na manjše kazni, češ da je Lojze že prej bolehal na jetrih in da je takorekoč umrl naravne smrti. To je bil zadnji udarec, ki so ga hoteli zadati nedolžni žrtvi. Mi, ki smo Lojzeta poznali in z njim leta in leta občevali, vemo, da je bil pred napadom zdrav in odporen mož in da je bila razsodba krivična in za pokojnika žaljiva.

No, Lojze je kot dober katoličan svojim morilcem odpustil. Zadnjo besedo bo imela ne človeška temveč božja pravica.

(Konec)